

Onderwerp: Actualisatie archeologiebeleid

Ons kenmerk: 2022-039282

Nummer.

Elst, 20 september 2022

AAN DE RAAD

1. Voorstel

Vaststellen de geactualiseerde archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaarten en archeologische beleidskaart met bijbehorend RAAP-rapport nr. 3336.

2. Inleiding

De raad heeft op 15 december 2009 de archeologische waarden- en advieskaart en de archeologische beleidsadvieskaart met bijbehorend RAAP-rapport vastgesteld.

RAAP heeft in de periode van 2017/2018 een actualisatie hiervan doorgevoerd en hier in 2019 over gerapporteerd. Dit rapport zou bij inwerkingtreding van de Omgevingswet ter besluitvorming voorgelegd worden. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is echter meerdere malen uitgesteld, zodat dit voorstel nu pas wordt voorgelegd. De Omgevingswet treedt naar verwachting op 1 januari 2023 in werking. Het RAAP-rapport en bijbehorende kaarten zijn nog steeds actueel, omdat de actualisatie op gebiedsniveau en niet op perceelsniveau heeft plaatsgevonden.

Alle locaties waarvan vastgesteld is dat er (mogelijk) waardevolle cultuurhistorische resten boven- of ondergronds aanwezig zijn of in potentie bewaard zijn gebleven, zijn aangegeven in de geactualiseerde vindplaatsen- en verwachtingenkaarten. Deze kaarten zijn beleidsmatig uitgewerkt in een geactualiseerde archeologische beleidskaart die als basis dient voor de ruimtelijke plannen en bij vergunningverlening.

3. Doel en beoogd effect

Vaststelling van een geactualiseerd archeologisch beleid als basis voor ruimtelijke plannen en vergunningverlening.

4. Argumenten

1.1 Door het vaststellen van dit geactualiseerde archeologisch beleid wordt voldaan aan de wettelijke verplichting.

De gemeenteraad dient bij de bestemming van gronden altijd rekening te houden met de in de grond aanwezige dan wel te verwachten archeologische monumenten en daarnaast ook met de aanwezige cultuurhistorische waarden (artikel 3.1.6 Bro). Deze wettelijke verplichting brengt met zich mee dat de gemeente het beleidskader moet stellen voor de archeologische monumentenzorg. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet moet in het omgevingsplan rekening gehouden worden met het belang van het behoud van cultureel erfgoed, met inbegrip van bekende of aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten (artikel 5.130 Besluit kwaliteit leefomgeving).

1.2 Dit beleid wordt verankerd in bestemmingsplannen en daarna in het omgevingsplan. Verder dient dit beleid als basis bij de vergunningverlening.

De actualisatie betreft het bijwerken van de bestaande archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaarten uit 2009, en het bijwerken van de achterliggende databestanden met nieuwe/aanvullende archeologische historische en landschappelijke gegevens en inzichten.

De kaartgrenzen tussen de regiogemeenten sluiten nu ook beter op elkaar aan.

Verder heeft de actualisatie vanuit een bredere cultuurhistorische en ruimtelijke analyse plaatsgevonden ten opzichte van de inventarisaties uit 2009. Gebouwde objecten op historisch topografische kaarten en manuscriptkaarten zijn geïnventariseerd, begrensd en gewaardeerd in de context van archeologie. Bouwhistorische overblijfselen worden in Nederland in toenemende mate onderkend als potentieel waardevol cultuurhistorisch erfgoed.

Deze gegevens zijn vertaald naar de actuele archeologische beleidskaart (bijlage 5).

Op deze kaart staat het gewenste beleid kort aangegeven, hetgeen verder is uitgewerkt in hoofdstuk 4.3 e.v. van het RAAP-rapport. Dit beleid kan in de bestemmingsplannen, en daarna in het omgevingsplan van de gemeente, juridisch-planologisch worden vertaald en als basis dienen bij de gemeentelijke vergunningverlening voor de archeologische onderzoeksplacht.

Met de actualisatie van de kaarten is de verwachting van archeologische monumenten aantoonbaar en voldoet de vermelding aan de nieuwe eisen onder de Omgevingswet.

1.3 Voor archeologische verwachtingsgebieden zijn de ondergrenzen voor de onderzoeksplacht voor ingrepen ruimer gemaakt op basis van ervaringsgegevens.

De uitgangspunten voor de onderzoeksplacht per categorie, staan op pagina 38 van het RAAP-rapport. De voor het archeologisch onderzoek aangegeven oppervlakte- en dieptematen komen grotendeels overeen met wat in de regio-Arnhem tot op heden gebruikelijk is.

In vergelijking met het beleid van 2009 zijn voor de archeologische verwachtingsgebieden voor ingrepen de ondergrenzen van de oppervlaktematen voor de archeologische onderzoeksplacht ruimer gemaakt op basis van ervaringsgegevens.

De uitkomsten van de in de afgelopen jaren aangeleverde rapporten geven aanleiding om de ondergrenzen te verruimen. Het risico dat door de verruiming van de ondergrenzen archeologische waarden verloren gaan wordt als klein ingeschat.

Deze verruiming van de ondergrenzen heeft voor initiatiefnemers/inwoners minder onderzoekskosten tot gevolg, omdat pas bij ingrepen vanaf een grotere oppervlakte archeologisch onderzoek verplicht is.

- Voor categorie Waarde-archeologie 4: 'Hoge verwachte dichtheid aan archeologische resten' is de ondergrens verruimd van 100 m² naar 200 m²;
- Voor categorie Waarde-archeologie 5: 'Middelhoge verwachte dichtheid aan archeologische resten' is de ondergrens verruimd van 500 m² naar 1.000 m²;
- Voor categorie Waarde-archeologie 6: 'Lage verwachte dichtheid aan archeologische resten' is de ondergrens verruimd van 2.500 m² naar 10.000 m².

Voor de nieuwe categorie Waarde-archeologie 7 voor het rivierbed van de Waal en Neder-Rijn is opgenomen dat een inventariserend archeologisch onderzoek verplicht is bij ingrepen groter dan 10.000 m².

1.4 De archeologische kaarten blijven onder de Omgevingswet van toepassing.

De grondslag voor vaststelling van de huidige beleidskaart is de Monumentenwet (artikel 38) en de Erfgoedverordening gemeente Overbetuwe 2017 (artikelen 21 en 22).

Met inwerkingtreding van de Omgevingswet, naar verwachting op 1 januari 2023, vervalt de Monumentenwet en daarmee ook de grondslag voor de Erfgoedverordening 2017.

De Erfgoedverordening wordt opgenomen in de door de raad op grond van de Omgevingswet vast te stellen Verordening fysieke leefomgeving. De bepaling in deze nieuwe verordening dat de archeologische beleids-, waarden of verwachtingenkaart van toepassing is bij activiteiten waarbij de bodem wordt verstoord, gaat één dag vóór de Omgevingswet in. Dat maakt dat de kaarten nog toepasbaar zijn onder de Omgevingswet, zolang het beleid niet in het Omgevingsplan is verankerd. Deze Verordening fysieke leefomgeving moet zijn vastgesteld vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet.

5. Kanttekeningen en risico's

Er zijn geen kanttekeningen.

6. Financiën

Deze actualisatie heeft geen financiële consequenties voor de gemeente.

7. Duurzaamheid

Bij dit beleid speelt geen duurzaamheidsaspect.

8. Vervolg

Planning

Naar verwachting wordt het raadsvoorstel besproken op de Politieke avond van 1 november 2022 waarna besluitvorming in de raad kan plaatsvinden op 15 november 2022.

Communicatie

Het raadsbesluit wordt bekend gemaakt op officiële bekendmakingen.nl in het digitale Gemeenteblad van gemeente Overbetuwe en in Hét Gemeentenieuws.

Initiatiefnemer, interactievorm en rol gemeente

De rol van de gemeente betreft actualisering van beleid.

Evaluatie

Er vindt geen evaluatie plaats.

HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris de burgemeester

P.J.E. Breukers

R.P. Hoytink-Roubos

9. Relevante stukken

1. Raadsvoorstel
2. RAAP-rapport nr. 3336 d.d. 25 februari 2019
3. Archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart, oostblad
4. Archeologische vindplaatsen- en verwachtingskaart, westblad
5. Archeologische beleidskaart
6. Raadsbesluit

Portefeuillehouder: Wethouder Dimitri Horsthuis-Tangelder

De behandelend ambtenaar is H. Huisman. Technische vragen dienen uiterlijk donderdagmorgen om 08:00 uur voor de betreffende politieke avond te worden gesteld via griffie@overbetuwe.nl